

Raadsvoorstel Kadernota 2026

Waalre, 8 april 2025

Vergaderdatum:	20 mei 2025
Voorstelnummer:	2025-30
Zaaknummer:	963131
Portefeuillehouder:	M. Pieters
Naam opsteller:	Yvonne van Bree
Naam voorstel:	Voorstel tot vaststellen Kadernota 2026: Perspectief op Balans
Grondslag raadsbesluit:	N.v.t.

Voorgesteld besluit

1. De Kadernota Waalre 2026: Perspectief op balans vast te stellen. En daarmee in te stemmen met de volgende financiële kaders:

1. Meerjarig sluitende begroting
2. Voor het opvangen van risico's bedraagt de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van de totale risico's
3. Solvabiliteitsratio bedraagt minimaal 20% en in 2029 minimaal 25%
4. Bufferreserve bedraagt minimaal € 5.000.000
5. Structurele exploitatieruimte mag niet negatief zijn (structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten)
6. Loon- en prijsindex
7. Wettelijke taken moeten doorgaan
8. Reeds aangegane verplichtingen gaan voor op nieuwe ambities
9. Financiële houdbaarheid structureel minimaal 6,5 vanaf 2029

2. In te stemmen met het in de Kadernota voorgestelde scenario 1 als richting voor de verdeling tussen besparen en verhogen van inkomsten bij de conceptbegroting 2026-2029.

3. Kennis te nemen van de herijking van het Uitvoeringsprogramma Met elkaar op weg naar de toekomst (bijlage 4).

Onderwerp

Kadernota 2026: Perspectief op balans

Voorstel

1. De Kadernota Waalre 2026: Perspectief op balans vast te stellen. En daarmee in te stemmen met de volgende financiële kaders:

1. Meerjarig sluitende begroting
2. Voor het opvangen van risico's bedraagt de hoogte van de vrije reserves minimaal 110% van de totale risico's
3. Solvabiliteitsratio bedraagt minimaal 20% en in 2029 minimaal 25%
4. Bufferreserve bedraagt minimaal € 5.000.000
5. Structurele exploitatieruimte mag niet negatief zijn (structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten)
6. Loon- en prijsindex
7. Wettelijke taken moeten doorgaan
8. Reeds aangegane verplichtingen gaan voor op nieuwe ambities
9. Financiële houdbaarheid structureel minimaal 6,5 vanaf 2029

2. In te stemmen met het in de Kadernota voorgestelde scenario 1 als richting voor de verdeling tussen besparen en verhogen van inkomsten bij de conceptbegroting 2026-2029.

3. Kennis te nemen van de herijking van het Uitvoeringsprogramma Met elkaar op weg naar de toekomst (bijlage 4).

Inleiding

Op verzoek van uw raad heeft de Kadernota 2026 de vorm van een perspectievennota. De financiële positie van de gemeente Waalre en ontwikkelingen die op de gemeente afkomen vragen om strategische keuzes. Keuzes die ervoor zorgen dat de gemeente weer balans aanbrengt in de uitgaven en inkomsten. Dit tegen het licht welke gemeente Waalre kan en wil zijn. In de Kadernota zijn de uitdagingen voor de gemeente vertaald naar een voorkeursscenario (op hoofdlijnen) om kosten te besparen en/of inkomsten te verhogen. Dit scenario is kaderstellend voor de verdere uitwerking van de conceptbegroting 2026 -2029. In dit scenario is zoveel mogelijk rekening gehouden met de maatschappelijke impact van de te maken keuzes. In de bijlage bij deze Kadernota zijn twee alternatieve scenario's uitgewerkt. Daarnaast bevat de Kadernota financiële kaders en uitgangspunten om o.a. het weerstandsvermogen en de solvabiliteit van de gemeente Waalre in evenwicht te brengen en houden.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat van de Kadernota 2026 is dat uw raad kaders meegeeft aan het college voor het opstellen van de conceptbegroting 2026-2029. Zodat uw raad bij de vaststelling van de conceptbegroting onderbouwd keuzes kan maken. De Kadernota en conceptbegroting zijn ook van waarde voor het maken van keuzes bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's.

Argumenten

1.1 De Kadernota geeft richting voor het opstellen van de conceptbegroting 2026-2029

Het voorgestelde scenario 1 in de Kadernota gaat uit van de verdeling 50%/50% voor besparen en inkomsten verhogen. Dit is geen hard gegeven maar een richting voor het opstellen van de conceptbegroting. Uw raad heeft bij de begrotingsbehandeling de mogelijkheid te schuiven met posten en daarmee de percentages aan te passen. Daarnaast geeft het college inzicht in welke programma's de

besparingen te vinden zijn. Door op strategisch niveau richting te bepalen kan de conceptbegroting 2026-2029 opgesteld worden zodat uw raad bij de vaststelling op inhoudelijk niveau keuzes kan maken.

1.2 Financiële kaders bieden houvast voor het financiële handelen

Het toewerken naar een financieel gezonde situatie betekent naast besparingen en/of inkomstenverhoging ook het hanteren van een aantal financiële kaders. Deze kaders bepalen in sterke mate het financiële handelen van de gemeente. Ze geven houvast als keuzes nodig zijn m.b.t. de inzet van de beperkte financiële middelen.

2.1 Het voorgestelde scenario 1 biedt de meeste mogelijkheden de negatieve maatschappelijke impact zoveel mogelijk te beperken

Dit scenario geeft als richting 50% besparen en 50% verhogen van belastingen. De twee alternatieve scenario's (zie bijlage 1) geven als richting meer of minder besparen respectievelijk meer of minder verhogen van belastingen. Als we nog meer besparen kan dit zover gaan dat de leefbaarheid van het dorp aangetast wordt, sociale structuren en cohesie worden afgebroken en daarmee zaken die voorwaarde zijn voor een duurzame toekomst van Waalre verdwijnen. Als we nog meer belasting gaan heffen dan in het voorgestelde scenario neemt de belastingdruk voor inwoners van Waalre zodanig toe dat Waalre een extreem dure (woon)gemeente wordt.

Kanttekeningen

1.1 Richting bepalen o.b.v. informatie op hoofdlijnen kan als lastig ervaren worden

Deze Kadernota, die strategisch van aard is en niet de vorm heeft van een minibegroting, vraagt van de raad richting te bepalen zonder de beschikking over detailinformatie. Zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant is nog veel onzeker en mogelijke besparingen worden gepresenteerd op programmaniveau.

1.2 Financiële kaders bepalen ruimte voor (nieuwe) ambities

Het opleggen van stevige financiële kaders zoals het verbeteren van de reservepositie van de gemeente (solvabiliteit minimaal 20% en in 2029 minimaal 25%) kan betekenen dat het doteren aan reserves voorgaat op het investeren in (nieuwe) ambities. Raad en college zullen steeds de afweging moeten maken welk belang zwaarder weegt voor een gezonde toekomst van Waalre.

2.1 Ook in scenario 1 kan de negatieve maatschappelijke impact aanzienlijk zijn

De in dit scenario in te zetten besparingsmogelijkheden raken zaken waar inwoners aan gewend zijn en die zij waarderen. Het verhogen van belastingen is onvermijdelijk, maar altijd een impopulaire maatregel. Afhankelijk of onze financiële uitgangspositie meevalt of meer tegenvalt, zal de negatieve maatschappelijke impact groter zijn.

Kosten en dekking

De Kadernota 2026 is opgesteld door eigen medewerkers binnen de bestaande begroting.

Duurzaamheid

N.v.t.

Burgerparticipatie

In maart 2025 is een uitvraag gedaan aan het inwonerspanel en via de sociale media kanalen van de gemeente om inzicht te krijgen welke keuzes inwoners zouden maken in tijden van besparingen. Het beeld dat de uitvraag aan het inwonerspanel oplevert, wordt meegewogen in het voorgestelde scenario van het college. Tevens is een eerste analyse van het traject Kracht van Waalre betrokken bij het opstellen van deze Kadernota.

Inclusieve samenleving

N.v.t.

Communicatie

Net als in voorgaande jaren wordt voor communicatie over de Kadernota een persbericht gemaakt. De communicatie over de besluiten vindt plaats bij de begrotingsbehandeling.

Kernboodschap

Veel gemeenten in Nederland hebben vanwege maatschappelijke en financiële ontwikkelingen te maken met financieel zwaar weer. Hierop is Waalre geen uitzondering. Er is een duidelijke neerwaartse trend zichtbaar als het gaat om de financiële weerbaarheid van de gemeente Waalre. Dit vraagt om duurzame keuzes in besparingen en/of inkomsten verhogen zodat er weer een structurele balans ontstaat tussen de uitgaven en inkomsten. De Kadernota 2026 bevat enkele scenario's hoe om te gaan met deze financiële onzekerheid. De Kadernota is het eerste moment voor de raad om aan te geven wat zij belangrijk vindt. Met het vaststellen van de Kadernota 2026 geeft de raad richting aan het college voor de uitwerking van de conceptbegroting 2026-2029. Bij het vaststellen van de conceptbegroting wordt duidelijk welke keuzes de raad maakt en wat dit voor de gemeenschap van Waalre betekent. Een stip op de horizon die perspectief biedt op balans tussen wat maatschappelijk nodig en financieel mogelijk is.

Vervolprocedure en planning

6 mei	Oordeelsvormende behandeling raad
20 mei	Besluitvormende behandeling raad

Bijlagen onderdeel van het voorstel

Bijlage 1. Aanbiedingsbrief college

Bijlage 2. Kadernota 2026: Perspectief op balans

Bijlage 3. Alternatieve scenario's

Bijlage 4. Link Pepperflow Kadernota 2026 en herijking Uitvoeringsprogramma

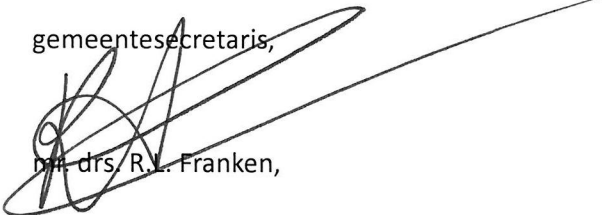
Bijlagen ter informatie

Bijlage 5. Eerste analyse opbrengst traject Kracht van Waalre

Bijlage 6. Uitkomsten inwonerspeiling Kadernota

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

drs. R.L. Franken,

burgemeester,

M.F. Oosterveer